

Persconferentie week van de pleegzorg

Toespraak Jo VANDEURZEN

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

---

20 november 2009

Goedemiddag dames en heren,

Beste genodigden,

Beste mensen van pleegzorg Vlaanderen!

In eerste instantie wil ik toch u feliciteren, mijn waardering uitdrukken voor uw inzet, uw werk voor pleegouders, pleegkinderen, pleegvolwassenen. Pleegzorg is een belangrijke, in omvang groeiende vorm van hulpverlening. Cruciaal is het zoeken en vinden van pleegouders. Dat gaat niet vanzelf. Dat vraagt een dynamische aanpak en een volgehouden inspanning. We ervaren vandaag dat Pleegzorg Vlaanderen die taak met pit vervult. Een dvd, een lied, het zijn allebei blijken van de creativiteit en de gedrevenheid van Pleegzorg Vlaanderen. Mijn welgemeende waardering daarvoor.

Zelf wil ik de week van de pleegzorg aangrijpen om de huidige situatie van de pleegzorg te schetsen, maar vooral ook om mijn beleidsplannen voor pleegzorg kort toe te lichten.

(Pleegzorg vandaag)

Als ik de situatie vandaag bekijk dan zie ik een dynamische pleegzorgsector. Ik zie creativiteit, ook in het aanbod. In eerste instantie is er *de kwantitatieve groei*. Ik ga de cijfers niet herhalen, ze zijn daarnet genoemd. Maar het belang van pleegzorg in het globale aanbod, zeker voor minderjarigen, is groot. En toch heeft pleegzorg, daar ben ik van overtuigd, nog een *groeimarge*. Als we bijvoorbeeld de vergelijking maken tussen Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk, dan zien we dat in Vlaanderen de verhouding van geplaatste kinderen in een pleeggezin en in een residentiële voorziening nagenoeg gelijk loopt - telkens 50 %-, terwijl het aandeel van de pleegplaatsingen in het Verenigd Koninkrijk een kleine 70 % is. Ook in Zweden is pleegzorg de eerste te onderzoeken hulpverleningsvorm. Die optie, waar ik ook in Vlaanderen voor wil kiezen, moet leiden tot een verdere groei van de pleegzorgsector. Waarmee nogmaals het belang van de sensibilisering via een actie als deze van vandaag wordt geïllustreerd.

Als ik naar de pleegzorg vandaag kijk, zie ik ook een sector die verdeeld en versnipperd is over 4 sectoren. Maar er is *samenwerking en efficiëntie*. En dat vind ik van groot belang. Ik pleit ervoor om de schotten in de Vlaamse welzijnsveldweg tussen hulpverleningsvormen en voorzieningen weg te werken. Ontkokering heet dat in het jargon. Weg van de verkokering. En ijveren voor zorg op maat, voor inclusie, integratie.

De krachten bundelen, ze inzetten à la tête du client, levert meerwaarde op én voor de voorzieningen, én voor de cliënt. Samenwerking is vandaag al een realiteit. De pleegzorgsector werkt alvast al in Limburg en West-Vlaanderen met één meldpunt, en is ook van plan dat in de rest van Vlaanderen te doen. Dat heeft meteen resultaat. In Limburg steeg het aantal gezinnen in selectie door deze samenwerking in geen tijd van 35 naar 51.

Tegelijkertijd zie ik een *sector met vragen*, wat mij betreft terechte vragen. Het *statuut* van de pleegouder is een oud zeer. Het is ook een moeilijk dossier, omdat het vooral een federale bevoegdheid is, met tegelijk gemeenschapsinbreng... Ik hoorde daarnet ook het pleidooi van Pleegzorg Vlaanderen voor het behoud van de flexibiliteit van pleegzorg. Ik sta daar volledig achter, maar wens tegelijk dat de *versnippering* in het pleegzorglandschap - eindelijk - opgeheven wordt. Nu zijn er in de pleegzorg in 4 sectoren aanwezig: Kind en Gezin, het Agentschap Jongerenwelzijn, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en Zorg en Gezondheid voor de psychiatrische pleegzorg. Dat betekent ook 4 verschillende wetgevingen, subsidiestelsels, administratieve procedures, enz. De vraag naar duidelijkheid, ook voor de regelgeving, die Pleegzorg Vlaanderen in dit verband stelt, vind ik dan ook van groot belang. Ik vind het met hen niet kunnen dat een belangrijke pleegzorgvorm, zoals de gezinsondersteunende pleegzorg al 40 jaar geen reguliere erkenning heeft. Het wachten heeft dan inderdaad al veel te lang geduurd.

(Beleidsplannen)

In de eerste plaats is er het **statuut** van pleegouders. Ik ga daar vandaag geen grote beloftes over doen, geen resultaatsverbintenis over uitspreken, maar wel een inspanningsverbintenis. Mijn medewerkers zijn nu al in overleg met het kabinet van federaal minister Wathelet die in deze materie beleidsvoorbereidend werk verrichten. Ik zal mijn kennis van en ervaring met het federale niveau volop aanwenden om zo snel mogelijk in dit dossier structurele voortgang te boeken. Als inspanningsverbintenis. En mijn medewerkers weten ondertussen wat dat betekent ...

Een tweede beleidlijn, en wat mij betreft, de belangrijkste voor deze legislatuur, is deze van een **decreet pleegzorg**. Wat dit betekent kan ik illustreren door letterlijk te citeren uit het regeerakkoord. Daar staat: “We werken een decreet pleegzorg uit. Hierbij zorgen we voor de intersectorale afstemming van de verschillende pleegzorgvormen, een reorganisatie van de pleegzorgdiensten, de verdere differentiatie binnen de pleegzorg en de combineerbaarheid van pleegzorg met andere vormen van hulpverlening. Daarnaast geven we vorm aan acties die maken dat pleegzorg altijd als eerste in overweging genomen wordt daar waar gezinsvervangende hulp voor kinderen onder 6 jaar nodig is.”

Als ik voor een dergelijk decreet ga, dan is dat vooral om de pleegzorg te versterken. Een beetje tot mijn verbazing stel ik vast dat sectoren met een grote impact op het leven van heel wat Vlaamse gezinnen, zoals, behalve de pleegzorg, ook de kinderopvang, dat die sectoren op dit moment geen decretale basis hebben. Als ik dus bij voorrang behalve een decreet

kinderopvang en een decreet pleegzorg wil, dan is dat niet zomaar om nog wat regelgeving bij te maken, maar om de sector, nu versnipperd over 4 sectoren en 4 wetgevingen, soms zelfs niet eens regulier verankerd, een stevig fundament te geven.

Ik wil meer *efficiëntie en effectiviteit* in de sector. Ik wil nagaan wat de beste schaalgrootte is om een pleegzorgdienst efficiënt en effectief te kunnen organiseren. Ik zal voortbouwen op de provinciale invalshoek die al is gekozen voor een gecoördineerde aanpak van de instroom via één meldpunt.

De *verdere differentiatie van de pleegzorg* is een ander punt voor het decreet. Pleegzorg heeft het grote voordeel dat het een hefboom voor zorg op maat. Ik wil de mogelijkheden faciliteren voor het gelijktijdig met andere hulpverleningsvormen inzetten van pleegzorg.

Ik heb het onder andere over pleegzorgvarianten zoals de gezinsondersteunende pleegzorg, die veeleer kortstondig is en een grote meerwaarde heeft voor gezinnen in een opvoedingscrisis of in een tijdelijke risicosituatie, ik denk aan onderbroken pleegzorg, die ouders in het weekend en in de vakantie voor een korte periode ontlast, ik denk aan handicapspecifieke pleegzorg, die altijd een aparte benadering zal vergen.

In het decreet wil ik zeker ook de optie dat pleegzorg, zeker voor jonge kinderen onder de 6 jaar, als *eerste vorm van hulp* wordt overwogen. Wat mij betreft doet Vlaanderen er goed aan, niet enkel te kiezen voor een decreet pleegzorg, maar voluit voor pleegzorg als eerste opvangvorm. Zeker voor de kleinsten is het kiezen voor gezinscontext voor mij een evidentie.

Als derde lijn in ons beleid zie ik de noodzakelijke permanente aandacht voor de *kwaliteit van de pleegzorg*. Pleegzorg is een belangrijke hulpverleningsvorm, maar het is geen vanzelfsprekende hulpverleningsvorm. Ze ontwikkelt zich op de kleine schaal van een gezin, wat ook kwetsbaarheid inhoudt en wat de nood oplevert aan een permanente ondersteuning. Ik wil daarin investeren met onder meer vorming, begeleiding en training van pleegouders. Zowel van netwerkpleegouders als van bestandpleegouders.

Bij dat onderscheid sta ik bewust even stil. Netwerkplaatsing is een vorm van pleegzorg waarbij het pleegkind wordt opgevangen in de familie of in het sociale netwerk van het kind of de ouders. Bij bestandsplaatsingen wordt het kind in een gezin geplaatst waar het tot dan geen enkele band mee had. Er zijn in Vlaanderen ongeveer evenveel netwerkplaatsingen als bestandsplaatsingen. Totnogtoe ging de meeste aandacht naar bestandsplaatsingen. Ik wil daarin meer evenwicht brengen en inzetten op ondersteuning van Netwerkplaatsingen. Dat kan door de implementatie van instrumenten en methodieken als familienetwerkberaad, netwerkverkenning- en analyse, enzovoort.

Oog hebben voor de kwaliteit van pleegzorg betekent voor mij ook investeren in de begeleiding van ouders. Ik begrijp als vader maar al te goed, dat een uithuisplaatsing van kinderen voor de natuurlijke ouders allesbehalve evident is. Op basis van de praktijk, van bestaande modellen en in samenspraak met de diensten voor pleegzorg wil ik een Vlaamse methodiek die de bespreking van en begeleiding naar pleegzorg bij biologische ouders sterker ondersteunt.

(Afronding)

En daarmee rond ik af. Pleegzorg is een mooie en betekenisvolle vorm van hulpverlening. Het is een bijzondere manier om minderjarigen en psychiatrische patiënten in een gezinscontext een nieuw perspectief te bieden. Ik wil daar in mijn beleid dan ook prioriteit aan geven. Pleegzorg verdient het decreet waar het eigenlijk al lang recht op heeft.

Pleegzorg Vlaanderen is een sterke partner. Ik weet mij door u gesteund, en het omgekeerde is evenzeer waar.

Dank u.

Jo Vandeurzen

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin